

Miten Pohjanmaa voi

Aluehallitus 13.03.2023 § 63

Valmistelija Pia-Maria Sjöström
Penttinen Erkki
Vähäkangas Pia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (växel), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sektorijohtajien tehtäviin kuuluu laatia vuosittain selvitys siitä, miten Pohjanmaalla voidaan lasten ja nuorten, työikäisten aikuisten ja ikäihmisten ikänäkökulmasta. Selvitys sisältää myös eri palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden sekä väestön mielipiteen palveluista ja tarpeista. Selvitys muodostaa hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksen. Hallitus päättää analyysin tulosten perusteella seuraavan vuoden toiminnansuunnittelu- ja talousarviotyön painopistealueista ja tarvittaessa organisaation palvelustrategiaa päivitetään analyysin perusteella. Vuoden 2023 raportti tarjoaa tärkeää taustatietoa valtuustossa kesäkuussa 2023 käsiteltävän tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman laadintaan.

Selvityksessä on käytetty erilaisia virallisia tilastoja, kuten väestötilastoja ja erilaisia indikaattoreita, joita eri organisaatiot ovat raportoineet tai jotka perustuvat väestölle tehtyihin kyselytutkimuksiin. Selvityksessä on käytetty myös aineistoa viranomaisarvioista, hyvinvointialueen omia tunnuslukuja sekä tietoja, jotka on saatu henkilöstöltä (kyselytutkimus), luottamushenkilöiltä, vaikuttamistoimielimiltä ja kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä vastaavilta (kuntakierrokset), sekä eri sidosryhmiltä saatua palautetta.

Raportin tulosten perusteella ehdotetaan, että seuraavia alueita painotetaan vuoden 2024 toiminnan suunnittelussa talousarviotyössä siltä osin kuin niitä ei voida toteuttaa vuonna 2023. Uusiin tehtäväkokonaisuuksiin löydetään henkilöstöresursseja ensisijaisesti työskentelytapoja uudistamalla, ei hyvinvointialueen kokonaisen henkilöstöresursseja lisäämällä. Lisäksi lähivuosina jatketaan yhteisten työmenetelmien ja -prosessien laatimista tarvittavilta osin tasavertaisten palvelujen tarjoamiseksi väestölle.

Yleiset painopistealueet

- toimenpiteet, jotka vahvistavat asukkaiden kykyä ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään ja vähentävät sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvetta
- panostukset, jotka vähentävät väestöryhmien välisiä terveys-, hyvinvointi- ja elintapaeroja
- toiminnan muutokset, jotka parantavat saavutettavuutta niillä perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon aloilla, joilla on nykyiseen tai tulevaan hoitotakuuseen liittyviä haasteita, palliatiivisen hoidon kehittäminen
- toiminnan muutokset ja panostukset kotisairaalaan ja kotikuntoutukseen yleislääketieteen ja erikoissairaanhoidon osastohoitoa saavien potilaiden määrän vähentämiseksi
- toimenpiteet, jotka helpottavat hoito- ja palvelukontakteja ja lyhentävät koko hoito- ja palveluprosessia
  - digitaaliset palvelut
  - parannetaan tavoitettavuutta puhelimitse
  - integroitu hoito ja palveluohjaus
  - ammattiryhmien ja toimintayksikköjen välisen työnjaon selkiyttäminen

- mobiilipalvelujen kehittäminen lähipalvelujen turvaamiseksi hyvinvointialueen haja-asutusalueilla
- sovitaan palveluketjut perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyössä hva:n ja kuntien välille
- arvioidaan eri hankkeiden kautta pilotoitavia menetelmiä ja varmistetaan, että tavanomaiseen toimintaan sisällytetään vaikuttavia menetelmiä
- kolmannelle sektorille myönnettävien tukien riittävä taso
- taataan riittävä oma osaaminen tiedolla johtamisessa ja osaamisen johtamisessa

Lasten, nuorten ja perheiden painopistealueet

- panostukset lasten ja nuorten ehkäiseviin palveluihin ja peruspalveluihin
  - yhteistyö kolmannen sektorin ja kuntien kanssa sekä panostukset, jotka voimaannuttavat lapsia ja nuoria, tukevat vanhemmuutta ja vähentävät sosiaali- ja terveystalouden tarvetta
  - perheneuvola
  - riittävästi asiantuntijoita neuvolatoiminnan tukena (psykologit, puheterapeutit, muut kuntoutuksen asiantuntijat)
- toimenpiteet, jotka parantavat lasten ja nuorten psykososiaalisten palvelujen saavutettavuutta
  - digitaaliset palvelut ja etäpalvelut
  - asiakasohjausprosessi
  - riittävä henkilöstö oppilas- ja opiskelijahuollossa, psykiatrisen sairaanhoitajan saatavuus kouluissa
  - haastavasti käyttäytyvien lasten ja nuorten tukeminen
  - toimenpiteet huolestuttaviin koulupoissaoloihin puuttumiseksi
  - toimenpiteet, jotka vähentävät lasten- ja nuorisopsykiatrian ympärivuorokautisen hoidon tarvetta, lyhentävät hoitoaikoja ja parantavat yhdyspintayhteistyötä
- toimenpiteet erityisvaikeuksista ja kehityksen viivästymisestä kärsivien lasten varhaiseksi tunnistamiseksi, tutkimiseksi ja tukitoimien aloittamiseksi ottaen huomioon yhdyspinta varhaiskasvatukseen
- arvioidaan eri hankkeiden kautta pilotoitavia menetelmiä ja toimintakokonaisuuksia ja varmistetaan resurssit siihen, että tavanomaiseen toimintaan sisällytetään vaikuttavia menetelmiä
  - TLP, IPC, Voimaperheet, Cool Kids, Ihmeelliset vuodet
  - Zoturi-chat
  - sähköinen perhekeskus
  - maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille
  - perhekeskus ja kohtaamispaikat 0-17-vuotiaille
  - lasten ja nuorten päihdepalvelut
  - erityispanostuksia maahanmuuttajataustaisiin lapsiin ja nuoriin sekä muihin haavoittumassa asemassa oleviin ryhmiin
- toimenpiteet perheen kaikkien lasten ja nuorten tarpeiden tunnistamiseksi ja täyttämiseksi, kun perheen aikuinen tai sisarus sairastuu fyysisesti tai psyykkisesti tai on vammaisen tai riippuvuusongelmainen
- lastensuojeluyksiköt omana toimintana organisaation oman osaamisen takaamiseksi

Työikäisten painopistealueet

- henkilökohtainen budjetointi: liikkumisen tuki, päivä- ja työtoiminta
- Avain-mittaristo käyttöön vaikuttavuuden arvioimiseksi työikäisten palveluissa

- kaksikielinen yksikkö nuorten päihde- ja riippuvuusongelmien hoitoon + tuki asuminen, asumisharjoittelu
- nuorten vammaisten, kehitysvammaisten ja nepsy-nuorten asumispolku kotoa itsenäiseen asumiseen/yhteisölliseen asumiseen
- intensiivinen kuntoutuskoti osastohoidon jälkeen kotiutettaville kohti itsenäistä asumista
- hva:n omien päihdeasumisyksiköiden (Vaasassa) profiloiminen kuntoutusyksiköiksi (pidempi aikainen palveluasuminen ostopalveluina)
- matalan kynnyksen päivätoimintayksikkö päihteitä käyttäville (uusi päihdehuoltolaki) – yhdistykset toteuttajiksi
- nuorisososiaalityön ja etsivän/jalkautuva aikuissosiaalityön työmenetelmät
- sosiaalinen luototus käyttöön
- matalan kynnyksen päivätoiminta 16-18-vuotiaille nuorille, jotka eivät pärjää työpajoissa/2.aste (kolme ryhmää)
- päiväkatkaisuhoidon, jalkautuva tiimi
- kokemusasiantuntijoiden käytön tehostaminen miepä-asiakkaiden palvelujen osana
- sote cafét käyttöön hva:n asukkaiden osallisuuden vahvistamisessa
- laaditaan työ- ja toimintakyvyn edistämisen ohjelma
- laaditaan kotoutumisen tuen ohjelma (sis. pakolaiset ja työperäisen maahanmuuton)

Ikäihmisten painopistealueet

- toimenpiteet kotona asuvien ikäihmisten määrän lisäämiseksi kaikissa ikäryhmissä
  - seniorineuvonnan ja elintapaohjauksen käyttöönotto
  - digitaalisten työkalujen käyttöönotto itsearviointia ja terveystarkastuksia varten
  - toimintaa tukevien digitaalisten palvelujen käyttöönotto
- toimenpiteet palveluohjauksen integroimiseksi sekä ehkäisevän näkökulman käyttöönottamiseksi palveluun/omahoitoon ohjaamisessa
  - seniorilinjan käyttöönotto
  - alueellisen palveluohjausmallin käyttöönotto
  - alueellisen mallin määrittely ja käyttöönotto ympärivuorokautiseen asumiseen ohjausta varten
  - kotikuntoutuksen käyttöönotto sairaalasta kotiutettaville
  - ”päivystyksestä kotiin” -mallin käyttöönotto
- toimenpiteet yhteisöllisen asumisen ja asumisen monimuotoisuuden lisäämiseksi sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen vähentämiseksi
  - kartoitetaan nykytilanne ja aloitetaan uusien asumismuotojen ja ikäihmisten yhteisöasumisen suunnittelu (koskee toimijoita, joilla rajapintoja hyvinvointialueeseen)
  - ympärivuorokautisten asumispaikkojen vähentäminen siten, että 1.12.2023 saavutetaan 0,7 työntekijän henkilöstömitoitus
  - perustetaan vuorohoitoyksiköjä ja aloitetaan yleislääketieteen osastojen asiakkaiden profilointi

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että hallitus

- tutustuu raporttiin ja hyväksyy edellä olevat ehdotukset vuoden 2024 tulevan toimintasuunnitelma- ja talousarviotyön painopistealueiksi
- vie raportin tiedoksi valtuustolle.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

Aluevaltuusto 24.04.2023 § 19
328/00.02.01.00/2023

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Erkki Penttinen
Pia Vähäkangas
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus

ehdottaa, että valtuusto merkitsee raportin tiedoksi.

Päätös:

Valtuusto kirjasi raportin tiedoksi.

Kokous keskeytettiin klo 11.37 - 12.15 lounaan ajaksi.

Jakelu